

Мүмкіндігі шектеулі тұлғаларды әлеуметке қосу

КАЖДЫЙ РЕБЁНОК ОСОБЕННЫЙ
ВСЕ ДЕТИ – РАВНЫЕ

Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев «Қазақстан – 2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауында даму мүмкіндігі шектеулі азаматтарды қоғамдық ортаға кіріктіру мәселелеріне зор көңіл бөлу қажет екені көрсетілген. «Мүмкіндігі шектеулі азаматтарымызға көбірек көңіл бөлу керек. Олар үшін Қазақстан кедергісіз аймаққа айналуға тиіс. Бізде аз емес ондай адамдарға қамқорлық көрсетілуге тиіс – бұл өзіміздің және қоғам алдындағы біздің парызымыз».

ҚР «Білім туралы» Заңындағы 6 бапқа сәйкес: «білім беру саласындағы жергілікті өкілді атқарушы органдардың құзыреті – мүмкіншілігі шектеулі тұлғаларды оңалтуды және әлеуметтік бейімдеуді қамтамасыз ету» туралы айтылады.

□ Әлеуметтену – ол барлық әлеуметтік процестердің қосылуы. Бұл арқылы тұлға белгілі бір білім жүйесін, ережесін, құндылығын меңгереді және қоғамның толық мүшесі болып саналады, мәдениеттілікке тәрбиеленеді. Мемлекет даму мүмкіндігі шектеулі азаматтардың білім алуына, дамуында ауытқуды түзетуіне және әлеуметтік бейімделуіне жағдай жасауды қамтамасыз етеді. Қазіргі таңда мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға қоғамның көзқарасы өзгерген сайын оларды әлеуметтік ортаға бейімдеудің көптеген түрлері қарастырылуда.

«Бала бойындағы кемістігін толықтырудың екі түрлі ерекшелігі бар, оның бірі — бала психикасының даму шамасына орай тәрбие талаптары, екіншісі — кемістігін қалпына келтірудегі өз бойындағы ерекшеліктері мен мүмкіндіктері»- деп Л.С.Выготский атап көрсетеді.

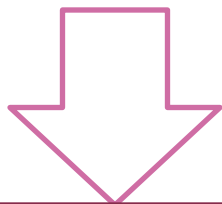
Выготский Лев
Семёнович

(психолог, дефектолог,
педолог, профессор)

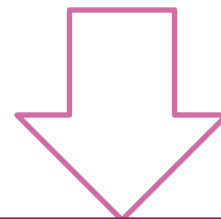
(1896 – 1934)

Мүмкіндіктері шектеулі тұлғаларды қоғамға қосудың екі жолы бар екенін атап өтуге болады:

Мүмкіндігі шектеулі тұлғаларды қоғамға қосуды және қоғамның мүгедек балаларды өздеріне қабылдауға деген дайындығын қарастырады. Бұл жағдай елімізде енді қолға алынып жатыр.

Мүмкіндігі шектеулі тұлғаларды қоршаған ортаға бейімделуін қарастырады. Бұл кезде мүмкіндігі шектеулі тұлға қоғамға қосылудың объектісіне айналады, яғни олардың әлеуметке үйлесімді түрде ену мүмкіндіктерін шектейді.

- Жас ұрпаққа үздіксіз білім мен тәрбие беруді жетілдіру- қоғам алдындағы өзекті мәселелердің біріне айналып отыр. Өйткені қоғам дамыған сайын, әлеуметтік сұраныста күрделенеді. Юнеско білім беру мазмұны бойынша білім мен тәрбиені әлеуметтендірудің келесі түрлерін белгілеуге болады:

-тұлғаны өз бетінше білім алуға үйрету;

-тұлғаны өз бетінше өмір сүре білуге үйрету;

-тұлғаны өзгелермен бірлесе өмір сүруге, еңбек етуге үйрету;

-тұлғаны өзін-өзі дамытуға, өз бетімен жұмыс істеуге үйрету.

- Әлеуметтік ортаға енгізу -әлеуметтік қатынастың жалпы жүйесіне және баланың өз жағдайына қарай білім алу ортасына мүмкіндігі шектеулі балалардың әлеуметтік бейімделуін қалыптастыру.

Бейімделу – бұл жеке тұлғаның әлеуметтік құрылымдарға енуі.

Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік ортаға енгізудің негізгі бір факторы - ортаны мүмкіндігі шектеулі баланы қабылдауға дайындау.

- Әлеуметтендіру бұл процесс белгіленген әлеуметтік жағдайларды жеке тұлғаны қалыптастыру, әлеуметтік тәжірибелерді меңгеру процесі, бұл кезде адам сол ортада, топта қабылдаған мінез-құлық ережесіне қалыптасып кетеді.

МҮМКІНДІГІ ШЕКТЕУЛІ ЖАНДАРДЫ ӘЛЕУМЕТТІК ОРТАҒА БЕЙІМДЕУ, КІРІКТІРУ БАРЫСЫНДА ӨТКІЗҮГЕ БОЛАДЫ:

- Олар әлеуметтік кіріктірудің тиімді түрлері болып саналады. Қызықты және тартымды шаралар коммуникативтік сапаларды қалыптастырып, өзін-өзі білдіру, өзін-өзі ашу, өзін-өзі тану үрдістерін жеделдетуге мүмкіндік береді және әлеуметтік бейімделу үшін қолайлы жағдай жасалады.

ҚОРЫТЫНДЫ

- 1.Әлеуметтік ортаға кіріктіру барысында білім алуға мүмкіндіктері әртүрлі балалардың жалпы және арнайы педагогикалық жүйесінің адамгершілік баламасы болып табылады;
- 2.Бейімдеуге байланысқан балалар өз әлеуметтік тәжірибесін байыта отырып, бала ұжымында қалыпты қарым-қатынасты орнатуға үйренеді;
- 3.Мүмкіндігі шектеулі балалар әлеуметтік, адамгершілік жағынан жан-жақты дамуға мүмкіндік алады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР:

- Шеримова А. С. Қоғамдағы мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік-психологиялық бейімдеудің маңызы / А. С. Шеримова, А. Н. Елюбаева // Молодой ученый. — 2015. — №8.1. — 41-44б.
- Богданов О.В. «Методические рекомендации по проведению комплекса лечебно – восстановительных и реабилитационных мероприятий в Сенсорной комнате».
- Специальная педагогика: учеб. Пособие для студентов Высш. Пед. Учеб завед»./под ред. Н.Н.Назаровой.- М:изд центр”Академия”, 2004. С. 10-11.
- Мақала: Мүмкіндігі шектеулі балалардың шығармашылық қабілетін дамыту- әлеуметтік ортаға енгізу тәсілінің бірі. - *Г.Б. Тулебаева*

